

Literaturanmeldelser.

Eric Boman: Antiquités de la Région Andine de la République Argentine et du désert d'Atacama. 2 Bind. Med 3 Kort, 82 Tavler og 73 Illustrationer. Paris 1908.

I to vægtige og statelige Bind fremlægger den svenske Etnograf E. Boman Resultaterne af en arkæologisk og etnologisk Undersøgelsesrejse, som han foretog i Sydamerika i 1903 som Medlem og Medarbejder af Créquit Montforts og Sénéchal de la Granges franske videnskabelige Ekspedition. Denne »Mission scientifique« havde til Formaal at iværksætte en omfattende videnskabelig Udforskning af Naturforholdene og de oprindelige Menneskesamfund i det vestlige og sydlige Sydamerika: i Peru, Bolivia, Chile og Argentina, altsaa langs Andeshjærgenes østlige og vestlige Affald. En Stab af Medarbejdere har allerede udsendt Beskrivelser af geologisk, zoologisk, arkæologisk, antropologisk og sprogligt Indhold. Forfatteren af det her omtalte Værk har tidligere (1901) deltaget i den svenske Ekspedition til Sydamerika, der blev ledet af Erland Nordenskiöld.

Bomans Værk giver først en udførlig geografisk-historisk Oversigt over den tidligere Fordeling af Indianerstammerne i de Egne, han særlig vil beskrive, nemlig i Argentinas nordvestlige Hjørne, hvor Andeshjærgene eller deres Udløbere breder sig over Grænserne mellem dette Land, Chile og Bolivia. Her ligger den store ørkenagtige Atacama Højslette (»Puna d'Atacama«), hvor Paranas vestlige Bifloder udspringer, ca. 3500 Meter over Havet. I 1899 afstod Chile dette Territorium til Argentina. Det er geografisk kun delvis udforsket, skønt Spanierne forlængst har taget disse og omliggende Egne i Besiddelse. Højsletten bebos af ca. 2500 Mennesker, der skal tale en Dialekt af det meget udbredte Quichua Sprog.

Blandt de Indianerstammer, der omtales i Værket, kan eksempelvis nævnes Diagiter, Araukaner, Hyarper, Tonokotéer, Lule, Omaguakaer. I et indledende »etnisk Kort« over Andesregionen mellem 22° og 33° s. Br. søger Forf. ikke blot at bestemme disse Indianeres nuværende Omraader, men ogsaa gennem talrige Henvisninger til Opdagelses- og Missionslitteraturen (overvejende

spansk) at belyse deres tidligere Vandringer og Tilskikkelser. En af hans Hovedopgaver var at undersøge Ruiner og Grave efter et nu uddødt Folk, som engang beboede den nævnte Atacamahøjslette. Dette Folks Plads er rimeligvis indenfor de evropæiske Opdagelses Tid blevet indtaget af Susquesindianerne, der holder sig adskilt fra alle omboende Stammer og lever af Jagt og Kvægavl. Endskønt de selv synes at være overbeviste om, at deres Forfædre har levet i Susques siden Verdens Skabelse, mener dog Forf. at kunne paavise, at de er senere Indvandrere (S. 467—469). De fundne Ruiner vidner om, at den ældre Befolkning i samme Egn tilhørte en anden Stamme.

De arkæologiske Undersøgelser har ikke blot ført til Opdagelsen af mange Ruiner, Begravelsespladser og gamle Veje, men til Fundet af en Mængde Redskaber og Brugsgenstande af Ben, Træ, Metal, Sten, brændt Ler osv., ofte visende interessante Ornamentter. Ogsaa adskillige Klippeindskrifter og farvelagte Tegninger fra Huler beskrives. Der mangler heller ikke i Forf.s Materiale folkloristiske Bidrag fra de nulevende Indianere; men paa dette Omraade yder han vistnok mindre end paa det arkæologiske. — Bogen synes mig i det hele at være skreven baade med en tiltalende Livlighed og med Kritik. Den store, værdifulde Kildefortegnelse i Slutningen af det sidste Bind, i hvilken op imod 400 Bøger nævnes, er et Vidnesbyrd om, med hvor stor Alvor Forf. har ønsket at lægge Grunden til sin Bygning. Det vilde kun være naturligt, om dette Værk vakte Opmærksomhed og høstede Anerkendelse ved dette Aars Amerikanistkongres i Buenos Aires. Det indeholder nye og betydelige Bidrag til Kendskabet om den sydamerikanske Urbefolknings Kultur.

W. Thalbitzer.

Isforholdene i de arktiske Have 1909. Udgivet af Det danske meteorologiske Institut. Bearbejdet af Kaptajn C. J. Hansen.

Den foreliggende Oversigt for 1909 er som de tidligere ledsaget af en Del smukke Kort, hvorpaa Isforholdene fra April til August er indtegnede. Kommandør Garde, der ellers plejer at bearbejde